Ovidius University Annals of Philology Volume XIV, Number 285-292, 2003

NORMĂ LINGVISTICĂ ŞI OPINIE PUBLICĂ

Ioana Laura Voinea
Institutul de Lingvistică *Iorgu Iordan – Al. Rosetti* Bucureşti

The linguistic norm and the public opinion (Abstract)

The aim of this paper is to explore some issues raised by the relation between the linguistic norm and the public opinion in the contemporary Romanian society. Starting from Coşeriu's and Bourdieu's theories, the former related to the norm, the latter to language use, we will discuss the implications of the linguistic norm in terms of social hierarchical relations. As the standard variety is a manifestation of the elite authority, its absence supposes an institutional crisis and a redirection of the authority resources to other directions like the media.

Scopul lucrării de faţă este de a explora anumite probleme ridicate de relaţia dintre norma lingvistică şi opinia publică. Pentru aceasta vom lua în considerare modul de constituire a raportului dintre limbă şi autoritate în societatea română contemporană la nivel de normă şi uz lingvistic.

Teoriile lui Blasco Ferrer şi Coşeriu despre norma lingvistică au constituit punctul de plecare pentru această lucrare. Importantele, dar şi problematicele noţiuni propuse de Bourdieu au furnizat instrumentarul conceptual necesar unei aprofundări a problemelor legate de raportul dintre limbă şi putere, raport care marchează uzul lingvistic în societate şi defineşte relaţiile asimetrice de putere care se dezvoltă.

Proiectul unei limbi idealizate şi al unei competenţe abstracte, izolate de contextul situaţional, nu mai poate fi aplicat la complexa realitate lingvistică din zilele noastre. De aceea, ar trebui acordată mai multă atenţie condiţiilor sociale şi politice în care se desfăşoară comunicarea.

Norma lingvistică reprezintă "uzul care s-a consolidat într-o comunitate istorică, echivalează deci cu un consens general asupra a ceea ce este permis"[1]. În opinia lui Coşeriu, norma reprezintă "totalitatea uzurilor lingvistice acceptate de majoritatea vorbitorilor într-o comunitate istorică definită"[2]. Rezultă, aşadar, că norma lingvistică este condiţionată într-o mare măsură de condiţiile extralingvistice de folosire, adică de circumstanţele sociale ori politice. Înţelegând "politicul" în sens larg, aşa cum este formulat în sociologia americană, incluzând normele de folosire a limbii în conformitate cu circumstanţele date, drama din 1955[3] a unui adolescent afro-

[1] Eduardo Blasco Ferrer, *Breve corso di linguistica italiana*, Cagliari, CUEC, 1996, p. 16: "l'uso consuetudinario che si è consolidato in una comunità storica, equivale perciò a un consenso generale sulla liceità".
[2] Eugeniu Coşeriu citat în Eduardo Blasco Ferrer, *Italiano, sardo e lingue moderne a scuola. Verso una glottodidattica democratica e aggiornata*, Milano, Francoangeli, 1999, p. 19.
[3] Rosina Lippi-Green, *English with an Accent*, New York, Routledge, 1997, p. 31.

BDD-A3641 © 2003 Ovidius University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.115 (2026-11-17 07:51:57 UTC)

american din Chicago pare relevantă pentru a ilustra modul în care ierarhia socială se reflectă la nivelul vorbirii şi efectele pe care le poate avea încălcarea normei statornicite într-o anumită comunitate. Fiind în vizită în Mississippi, adolescentul a fost ucis de doi albi deoarece nu li s-a adresat cu "sir", rupând astfel în mod inconştient codul social cerut pentru adresarea indivizilor afro-americani către cei anglo-americani. Norma sau uzul lingvistic este, deci, impus de elite, întrucât în stabilirea regulilor de adresare funcţionează legea celui mai puternic: "ceea ce este permis" ("la liceità") din definiţia lui Blasco Ferrer trimite implicit la proverbul latin "quod licet Jovis non licet bovis".

Prezenţa elitelor se remarcă şi în procesul de standardizare, realizat prin formarea şi fixarea "unor reguli gramaticale care ar trebui respectate de toţi vorbitorii unei comunităţi"[4]. Regulile gramaticale constituie nişte restricţii în construcţia enunţurilor la care indivizii "ar trebui" să se conformeze. În vorbirea cotidiană însă, rareori sunt respectate aceste reguli, în ciuda aşteptărilor şi eforturilor depuse în sistemul educaţional. Prin alcătuirea unui set formal de norme (reguli gramaticale) care să definească şi să reglementeze "uzul corect"[5] se încearcă impunerea unei varietăţi standard, "legitimă mai cu seamă în circumstanţe oficiale sau formale"[6]. Deşi este definit ca varietatea lingvistică întrebuinţată de indivizii cu o instrucţie medie, standardul cu greu se poate regăsi în vorbirea cotidiană, deoarece este o creaţie artificială, ruptă de situaţiile concrete de utilizare. Labilitatea normei decurge deci din factori lingvistici, intrinseci naturii normei, dar şi din factori sociolingvistici (valori, judecăţi, uzuri în societate şi ca instrument didactic). Factorii sociolingvistici sunt reprezentaţi în primul rând de agenţii de standardizare: şcoli, instituţii de stat, mass-media, pentru care standardul reprezintă o consecinţă a autorităţii, dar şi o modalitate mai mult sau mai puţin conştientă de a se impune.

În toată lumea există convingerea că folosirea unei varietăţi non standard provoacă insucces în carieră şi este semnul unui statut social inferior. Mass-media însă, mai cu seamă cea audio-video, propagă elemente din astfel de varietăţi, care ajung să se impună şi să fie întrebuinţate la orice nivel. Impactul mare pe care media îl are asupra cetăţenilor români se datorează noii configuraţii sociale date de democraţie, în care mesajul adresat publicului (de către elite) creează opinia publică - argumentul legitimităţii în democraţie – , de unde şi importanţa lui. Mass-media dobândeşte un rol

[4] Eduardo Blasco Ferrer, *La lingua nel tempo. Variazione e cambiamento in latino, italiano e sardo*, Cagliari, CUEC, 1995, p. 18.

[5] J. A. Fishman, "The Sociology of Language: an Interdisciplinary Social Science Approach to Language in Society", in Fishman (ed.), *Advances in the Sociology of Language*, De Gruyter, 1975, pp. 217-404.

[6] Pierre Bourdieu, *Ce que parler veux dire: l'économie des échanges linguistiques*, Paris, Fayard, 1981, p. 27.

BDD-A3641 © 2003 Ovidius University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.115 (2026-11-17 07:51:57 UTC)

de esențial, iar în România, pe fondul crizei instituționale şi de autoritate, acesta apare cu atât mai relevant. Acumulând capital simbolic, media a capătat autoritatea de a impune un uz lingvistic, chiar dacă non standard.

Actualmente varietățile non standard nu mai delimitează grupuri şi nici nu mai determină prejudecăți de ordin social, ci pur şi simplu reprezintă limba care tinde să se impună ca varietate de uz general la toate nivelurile. Cei care se adecvează normelor gramaticale au ajuns o minoritate, pe când cei care deviază de la normă nu e nevoie să se corecteze pentru a se putea integra unui *mainstream*, deoarece ei reprezintă acest *mainstream* propagat prin media şi adoptat de majoritatea populației. O astfel de situație se datorează în primul rând impactului televiziunii (şi mai puțin al presei scrise care, în general, se conformează standardului limbii române actuale) care, pe fondul crizei instituționale, a căpătat un plus de autoritate, chiar în spațiul rezervat Academiei.

Acesta este contextul în care a apărut Legea Pruteanu, atât de discutată în ultimele luni. Aici însă nu va fi analizat aspectul "conformității" mesajului cu normele, ci faptul că parcursul acestui proiect legislativ reflectă criza autorității instituționale. Pentru a înțelege amploarea situației trebuie să examinăm mai întâi modul în care relația de autoritate se manifestă prin limbaj.

Limbajul exprimă mai mult decât cuvintele; exprimă modul în care indivizii se situează în lume față de ceilalți, modul în care se constituie în grupuri, autoritatea pe care o reclamă şi pe care o exercită asupra altora. Oamenii folosesc limbajul pentru a indica "loialitatea socială" [7], adică apartenența sau neapartenența la un grup, pentru a crea şi menține relațiile dintre indivizi şi grupuri, astfel încât varietățile lingvistice utilizate de o comunitate creează un sistem ce favorizează comunicarea (amintim aici numeroasele varietăți diastratice şi situaționale, ca argoul ori limbajul tinerilor). Cu alte cuvinte, vorbitorul întrebuințează limba nu numai pentru a exprima ceva, ci şi pentru a crea o reprezentare despre sine raportându-se la cei cu care interacționează.

"Limba nu este deci numai un instrument de comunicare sau cunoaştere, ci şi un instrument de putere. Oamenii caută nu numai să fie înțeleşi, ci şi să fie crezuți, ascultați, respectați, să iasă în evidență"[8]. Autoritatea vine din afara limbii şi constituie un "capital simbolic"[9], o modalitate prin care vorbitorul poate controla

[7] Rosina Lippi-Green, *English with an Accent*, New York, Routledge, 1997, p. 31.

[8] P. Bourdieu, "L'économie des échanges linguistiques", *Langue Française*, no. 34, Mai 1977, p. 20.

[9] P. Bourdieu, *Ce que parler veux dire: l'économie des échanges linguistiques*, Paris, Fayard, 1981, pp. 107-109: reprezentantul unei comunități, o instituție sau un individ, poate acționa prin intermediul cuvintelor asupra altor indivizi, deci şi asupra lucrurilor deoarece discursul său concentrează capitalul simbolic acumulat de grupul care l-a desemnat şi care i-a conferit fundamentul puterii.

BDD-A3641 © 2003 Ovidius University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.115 (2026-11-17 07:51:57 UTC)

comportamentul celorlalți. Există atribute personale care pot fi potențiale fundamente de putere în relațiile dintre oameni: forța fizică, vârsta, sexul, profesia, rolul într-o instituție ca biserica, statul sau familia. Aceste "atribute de putere", cum le numeşte Bourdieu, indică relații non-reciproce, asimetrice: non-reciproce, deoarece nu se poate ca cei doi interlocutori să dețină simultan puterea asupra aceluiaşi tip de comportament, şi asimetrice, deoarece reprezintă raporturi ca "mai în vârstă decât", "părinte al", "angajator al", "mai bogat decât", "mai puternic decât", "mai nobil decât". Dacă vorbitorul X este mai în vârstă decât vorbitorul Y, atunci Y este mai tânăr decât X (conform legilor logicii). Acest tip de raporturi poate fi generalizat sub forma "X este mai puternic decât Y". În relația "este mai puternic decât", formele lingvistice folosite de interlocutori sunt non-reciproce şi asimetrice. Cel care are un statut superior emite anumite forme, dar primeşte alte forme şi viceversa. Deci, o relație asimetrică este creată de forme sau termeni de adresare non-reciproci. Opusă relației asimetrice este relația de solidaritate, exprimată prin forme lingvistice reciproce. Formele non solidare exprimă distanță şi formalitate, cele solidare exprimă intimitate şi familiaritate, loialitate socială. Astfel, limbajul devine un instrument pe care vorbitorii îl manipulează pentru a forma un grup cu cei cu care interacționează, adică o "comunitate lingvistică" (*speech community*)[10]. Dacă raportul dintre limbă şi grup este foarte strâns, folosirea limbii poate marca o profundă loialitate față de grup, la nivel național sau local.

Uneori individul doreşte identificarea cu mai multe grupuri de-a lungul timpului. Fiecare identitate din acest "repertoriu de identități sociale" pe care individul şi-o asumă este asociată cu anumite forme de exprimare verbală şi non verbală tipice pentru acea identitate. Astfel, indivizii ajung să alcătuiască "propriul sistem lingvistic"[11], îndeajuns de flexibil pentru a se asemăna cu fiecare dintre acele grupuri cu care se identifică din când în când. În acest mod, un individ se poate integra în mai

[10] J. Gumperz, "The Speech Community", *International Encyclopedia of the Social Sciences*, Macmillan, 1968, pp. 381-386; citat în P. P. Giglioli (ed.), *Language and Social Context*, London, Penguin, 1972, p. 219: Gumperz defineşte comunitatea lingvistică astfel: "orice agregat uman [grup de oameni având aceleaşi atribute ca limbă, sex, religie, etnie, vârstă] caracterizat de interacțiuni frecvente şi regulate efectuate prin intermediul unui corpus de semne lingvistice folosite de toți". Aceste "semne lingvistice" constituie un set de reguli ce funcționează pentru codul sau codurile lingvistice întrebuințate ca modalități de exprimare şi care se dezvoltă în urma participării regulate la interacțiunea de grup. Aceasta, în viziunea lui Gumperz, este "un proces social în care enunțurile sunt selectate potrivit unor norme recunoscute social". Din moment ce normele sociale dictează alegerea formelor sau a limbii, rezultă că expresia lingvistică transmite inerent şi informații sociale despre emitent (clasa socială, de exemplu, sugerează o serie de indicii ca: orientare politică, viață familială, background educațional).

[11] Robert B. LePage, "Acts of Identity," *English Today* no. 8, 1986, p. 23.

BDD-A3641 © 2003 Ovidius University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.115 (2026-11-17 07:51:57 UTC)

multe comunităţi lingvistice diferite, deoarece deţine modalităţi de expresie caracteristice mai multor comunităţi, numite "repertorii comunicative"[12] sau "habitusuri lingvistice"[13]. Acestea simbolizează grupul respectiv, poartă amprenta intereselor şi stilului specific. Se observă, de exemplu, tendinţa ardelenilor de a-şi păstra accentul şi a moldovenilor de a renunţa la el, fapt care poate fi cauzat de situaţia socio-economică istorică a celor două provincii. De asemenea, un muntean care se duce în Ardeal capătă accent ardelenesc mai repede decât unul care se duce în Moldova.

Este important de subliniat că vorbirea nu are în mod inerent importanţă socială, ci comunităţile sunt cele care atribuie valori sociale formelor şi codurilor lingvistice, în funcţie de grupurile care le folosesc şi de *backgroundul* istoric. Astfel s-a ajuns la stereotipuri, la percepţii de tipul "mai disciplinaţi decât", "mai europenizaţi decât", "mai marcaţi economic decât".

În ciuda faptului că ambele graiuri diferă de normă, numai cel moldovean este actualmente perceput ca fiind subordonat. Subordonarea lingvistică este o relaţie la care participă atât grupul dominant, cât şi cel subordonat. Puterea celui dintâi de a crea şi de a perpetua stereotipuri este obţinută cu complicitatea grupului subordonat, care devine tot mai nesigur şi îşi devalorizează limba până la părăsire. Reciproc, stigmatizarea ori marginalizarea atribuită din afară determină în interior convingerea că propria variantă lingvistică este inadecvată.

Iată, deci, că şi accentul este un indiciu al puterii. Deşi ar fi normal ca doar limba literară să aibă prestigiu social şi cultural, în România este o situaţie aparte: graiul ardelean, din motive culturale, istorice şi economice care nu mai trebuie amintite, se situează la acelaşi nivel cu vorbirea literară. Întrebuinţarea caracteristicilor regionale reprezintă în acest fel o modalitate de demarcare a graniţelor de grup şi, implicit, de putere. Important este că acest tip de subordonare nu se petrece cu toate varietăţile regionale, ci numai cu cele pentru care variaţia este sau a fost în trecut importantă pentru etnicitate, patrie, rasă.

Odată constituită o ierarhie lingvistică a varietăţilor dominante şi subordonate, apare ideologia standardizării. Aceasta atribuie anumitor indivizi şi instituţii puterea sau calitatea de a lua decizii legate de variaţia lingvistică. Astfel, normele lingvistice ajung să reflecte structura socială, iar cei puternici din punct de vedere social să capete autoritate şi din punct de vedere lingvistic. Aşa s-au alcătuit politicile lingvistice statale, ca aceea dusă de statul francez în perioada constituirii sale, menite să

[12] Fishman, ibid: mijloacele de exprimare a relaţiilor, ce pot consta în canale de comunicare variate, limbi ori varietăţi lingvistice diferite, alcătuiesc "repertoriul comunicativ al unei comunităţi" (*the community's communicative repertoire*).

[13] P. Bourdieu, *Ce que parler veux dire: l'économie des échanges linguistiques*, Paris, Fayard, 1981.

BDD-A3641 © 2003 Ovidius University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.115 (2026-11-17 07:51:57 UTC)

stabilească o ierarhie socială pe baza unor constrângeri de natură lingvistică ce reprezintă, în viziunea lui Bourdieu, o "violență simbolică"[14].

Violența simbolică este implicită în ierarhizarea lingvistică şi în folosirea limbii, dat fiind că reprezintă impunerea unui arbitrar cultural instituit de-a lungul formării unei "piețe lingvistice" (reprezentată de statul național) unificate şi structurate asimetric. În Franța, de exemplu, procesul unificării lingvistice a fost strâns legat de constituirea statului monarhic centralizat. Încă din secolul al XIV-lea limba d'oïl a început să fie înlocuită de cea vorbită în Ile de France, adoptată mai apoi ca limbă oficială de monarhia franceză. Ulterior, odată cu revoluția franceză, promovarea de către burghezie a limbii oficiale la statut de limbă națională i-a conferit acesteia monopolul aparatului politic de stat şi o cale de comunicare privilegiată cu puterea. În Italia, Accademia della Crusca a încercat să omogenizeze varianta oficială a idiomului italian, atât de diferit de la o regiune la alta, şi să impună o formă aleasă, fără multe elemente dialectale. În fosta URSS, politica lingvistică din perioada lui Lenin şi a lui Stalin a presupus inițiative fără precedent, ca simplificarea pronunției, "latinizarea" alfabetelor arabe ale populației musulmane, reforma gramaticilor şcolare şi a programelor de învățământ.

Standardul, deci, ca tendință către o limbă mai abstractizată, raționalizată, omogenă, este impus de anumite instituții dominante cum sunt academiile, reprezentate la nivel local de şcoli. În acelaşi timp însă, un anumit mod de vorbire este perceput ca fiind superior dacă este folosit de cel care deține puterea[15]. Astfel, grupurile cu prestigiu social dețin şi prestigiul lingvistic, iar cei stigmatizați social sunt stigmatizați şi lingvistic. Este la îndemână exemplul romilor din societatea românească, marginalizați atât lingvistic, cât şi social, pentru care diferențele de limbaj reflectă diferențe din sistemul social ierarhic. În aceste condiții, exploatarea variației lingvistice întotdeauna va reprezenta pentru cei puternici o modalitate de a trimite mesaje complexe legate de statutul grupurilor în societate.

În prezent, însă, mesajul transmis de mass-media este acela al unei crize instituționale, deoarece calea de exprimare folosită nu mai este cea academică, aşa

[14] Bourdieu, ibid: "Violența simbolică" reprezintă impunerea unui arbitrar cultural. Exercițiul violenței simbolice presupune ca cei care nu au competența de a respecta codurile privilegiate de limba oficială să recunoască legitimitatea unei limbi pe care nu o pot vorbi, adică să adopte nişte criterii de evaluare nefavorabile pentru practica lor lingvistică cotidiană. Recunoaşterea acestei legitimități a limbii oficiale este astfel înscrisă într-un "set de despoziții" sau "habitus". Indivizii tind să se adapteze, prin habitus, spațiului social pe care îl ocupă şi în care dominarea simbolică este reprodusă printr-un gradual, implicit şi imperceptibil proces de convingere.

[15] Suzanne Romaine, *Language in Society: An Introduction to Sociolinguistics*, Oxford, Oxford University Press, 1994, p. 19.

BDD-A3641 © 2003 Ovidius University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.115 (2026-11-17 07:51:57 UTC)

cum era de aşteptat din parte unui agent de standardizare, ci non standardul, o varietate lingvistică utilizată pe larg de persoanele publice.

Astfel de alegeri lingvistice efectuate de media românească fără a consulta instituţiile autorizate în acest sens despre legitimitatea lor deschide polemici asupra rolului actual al mass-media, care îşi depăşeşte calitatea de agent de informare, ajungând să funcţioneze ca o instituţie care, acumulând capitalul simbolic necesar, poate impune varietatea lingvistică la îndemână. Simptomatic este faptul că Legea Pruteanu nu a fost modificată la intervenţiile Academiei, ci la intervenţiile persoanelor publice din media românească.

Ca principal agent de standardizare, ce subclasează chiar şi şcoala, televiziunea în special, media în general, se dovedeşte principalul mijloc de socializare, prin care indivizii dobândesc competenţa comunicativă în cadrul comunităţii. Adesea persoanele publice deţin autoritatea necesară pentru a corecta, în funcţie de uzul current, anumite forme lingvistice ce figurează în dicţionar ca fiind corecte. Este vorba de sancţionarea folosirii unor termeni ca *sandală*, pe care moderatorii l-au amendat repetat, subliniind varianta corectă, *sanda* - deşi în DEX intrarea *sanda* trimite la *sandală*, de unde reiese că *sandală* este termenul recomandat de normă. Rezultă, în consecinţă, că în prezent violenţa lingvistică nu mai este exercitată de instituţiile tradiţionale, academiile, ci de media. Violenţa lingvistică nu a fost niciodată atât de manifestă ca în corectările "publice": în primul rând deoarece exprimarea este supusă permanent unei stigmatizări colective datorită mediatizării, în al doilea rând pentru că această stigmatizare reprezintă sancţiunea opiniei publice, care se face cunoscută prin intermediul mijloacelor de comunicare în masă. Noutatea adusă de mass-media constă tocmai în această deschidere a sferei private către sfera publică: în trecut se vorbea despre o stigmatizare de clasă ori rasială, însă actualizarea acesteia se făcea cu precădere la nivel individual; în prezent este vorba de un proces colectiv, deoarece media transformă un fapt singular într-un eveniment cunoscut la nivel naţional. Astfel, mass-media sau, mai precis, opinia publică vehiculată prin media, ia locul sistemului educaţional ca agent de normare şi implementare a standardului lingvistic. Instrumentalizând această sursă de autoritate reprezentată de opinia publică, media reuşeşte să-şi impună mesajul.

Dacă în Franţa rolul media este acela de agent de standardizare, un fel de poliţie lingvistică al cărei rol este de a menţine ordinea, în România, unde după '89 s-a ajuns la o lipsă de autoritate oficială, la o criză instituţională, mass-media a ocupat un loc rămas gol şi a reuşit să acumuleze capitalul simbolic necesar pentru a căpăta autoritate în vederea impunerii unor opinii ori alegeri lingvistice. În situaţia actuală de fragmentare lingvistică prin care trece limba română, chiar dacă mai târziu decât celelalte limbi romanice, şi care se manifestă prin diversificarea varietăţilor

BDD-A3641 © 2003 Ovidius University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.115 (2026-11-17 07:51:57 UTC)

situaționale şi diastratice, media vehiculează o varietate non standard care reflectă alegerile opiniei publice.

Opinia publică se formează în urma unui proces prin care individul ajunge să aibă cunoştințe "de la sursă" despre toți factorii care se combină şi alcătuiesc viața socială. În acest context, discursul elitelor, răspândit de media, devine important, deoarece furnizează informațiile pe care se bazează formarea sau modificarea opiniei publice.

Noțiunea de "opinie publică" presupune ca un mare grup de persoane din societate (publicul) să poată avea opinii similare despre anumite probleme. Orice problemă care poate fi supusă opiniei publice trebuie să fie una politică, adică o problemă legată de modul de structurare şi control al societății. Totuşi, un grup de indivizi diferiți nu poate avea întotdeauna aceleaşi opinii, ci mai degrabă individul este cel care are opinia şi astfel devine membru al grupului celor care împărtăşesc aceeaşi opinie. Când grupul devine suficient de mare, va fi calificat drept "public".

În general, opinia publică se modifică "în funcție de modul în care cetățenii învață despre lucrurile care sunt dincolo de experiența lor individuală şi în funcție de modul în care convertesc informația pe care o achiziționează"[16]. Ea este un indicator al felului în care persoanele publice se comportă în ochii populației. Mai mult, influențează modul în care indivizii înțeleg societatea în care trăiesc. Fragilitatea normei actuale reflectă inconsistența unei opinii publice determinată de elita aflată în criză.

[16] John R. Zaller, *The Nature and Origins of Mass Opinion*, Cambridge, Cambridge University Press, 1992, p. 40.

BDD-A3641 © 2003 Ovidius University Press
Provided by Diacronia.ro for IP 216.73.217.115 (2026-11-17 07:51:57 UTC)